

علیہم السلام

زیارت امام کاظم و امام جواد

محمد شریفی

احادیث پیرامون زیارت امام موسی بن جعفر علیه السلام چند گونه است که نمونه‌هایی از آنها در ذیل بیان شده است:

نوع اول: در بعضی روایات، زیارت امام هفتم به زیارت رسول اکرم تشبیه شده است؛ از جمله در حدیثی از امام رضا علیه السلام چنین آمده است: «من زار قبر اُبی بغداد کان کن زار قبر رسول الله و قبر امیر المؤمنین صلوات الله علیه، إلا أنّ الرسول و لأمیر المؤمنین صلوات الله علیهما فضلهما»؛ کسی که قبر پدرم را در بغداد زیارت کند، مانند کسی است که قبر رسول خدا صلی الله علیه و آله و امیر المؤمنین علیه السلام را زیارت کرده، جز برتری رسول خدا و امیر مؤمنان که به جای خود محفوظ است.

در حدیث دیگری راوی می‌گوید: به امام رضا علیه السلام عرض کردم: فدایت گردم! زیارت قبر امام هفتم در بغداد برای ما مشقت دارد و ما (به سبب مشکلاتی نمی‌توانیم داخل حرم آن بزرگوار شویم) به زیارت آن بزرگوار می‌رویم، در حالی که از پشت دیوارهای حرم آن حضرت به آن بزرگوار سلام می‌گوییم؛ پس ثواب زیارت آن بزرگوار چیست؟

به امام هشتم علیه السلام عرض کردم: پدایش کسی که قبر پدر بزرگوار شما را زیارت کند چیست؟ فرمود: او را زیارت کن؛ عرض کردم: چه فضیلتی دارد؟ فرمود: فضیلت آن همانند کسی است که قبر امام حسین علیه السلام را زیارت کند.

امام رضا علیه السلام فرمود: به خدا قسم ثواب زیارت آن حضرت همانند ثواب زیارت قبر رسول خداست.^۲

نوع دوم: روایاتی است که تصریح می‌کند زیارت قبر امام موسی بن جعفر علیه السلام ثواب زیارت امام حسین علیه السلام را دارد:

۱. عن الحسن بن الوشاء قال: قلت للرضا علیه السلام: ما لمن زار قبر أئیک ابی الحسن؟ فقال: «زره»؛ قال فقلت فأئی شیء

فيه من الفضل قال: «له مثل من زار قبر الحسين»^۲؛ حسن بن وشاء گوید: به امام هشتم علیه السلام عرض کردم: پاداش کسی که قبر پدر بزرگوار شما را زیارت کند چیست؟ فرمود: او را زیارت کن؛ عرض کردم: چه فضیلتی دارد؟ فرمود:

فضیلت آن همانند کسی است که قبر امام حسین علیه السلام را زیارت کند.

۲. عن رحيم قال: قلت للرضا علیه السلام: إنَّ زيارة أبي الحسن علیه السلام ببغداد علينا فيها مشقة، فما لمن زاره؟ فقال: «له مثل ما لمن أتى قبر الحسين علیه السلام من الثواب»^۳؛ راوی گوید به امام رضا علیه السلام عرض کردم: زیارت امام هفتم در بغداد برای ما سخت است؛ پاداش کسی که او را زیارت کند چیست؟ فرمود: ثواب او همانند ثواب زیارت قبر امام حسین علیه السلام است.

بنابراین تمام آثاری که برای زیارت امام حسین علیه السلام وارد شده، بر زیارت امام هفتم علیه السلام نیز مترتب است و همه ثواب‌های زیارت آن بزرگوار به زائر امام هفتم نیز داده می‌شود.

نوع سوم: روایاتی است که بهشت را پاداش زیارت امام کاظم علیه السلام بیان می‌کند:

۱. عن عبدالرحمن بنی أبي بخران قال: سألت أبا جعفر علیه السلام عن من زار رسول الله صلی الله علیه و آله قاصداً قال: «له الجنة و من زار قبر أبي الحسن علیه السلام فله الجنة»^۴؛ عبدالرحمن بن ابی بخران گوید: از امام باقر علیه السلام در مورد کسی که رسول خدا را زیارت کند سؤال کردم، فرمود: بهشت از آن اوست و افزود: کسی هم که قبر امام کاظم علیه السلام را زیارت کند، پاداش او بهشت است.

۲. عن ابن سنان قال: قلت للرضا علیه السلام: ما لمن زار أباك؟ قال: «الجنة، فزره»^۵؛ ابن سنان گوید: از امام رضا علیه السلام پرسیدم: چه چیزی برای (پاداش) زیارت پدر بزرگوارت قرار داده شده؟ فرمود: بهشت؛ پس او را زیارت کن.

نوع چهارم: روایاتی است که بیان می‌کند یکی از آثار زیارت حضرت امام هفتم علیه السلام این است که حاجت زائر برآورده می‌شود:

۱. علامه مجلسی در «بحار الانوار» به نقل از خطیب بغدادی، مورخ مشهور نقل می‌کند که علی بن خلیل گوید: هیچ امر مهمی برای من رخ نداد، مگر این که به زیارت قبر امام هفتم علیه السلام رفتم و به آن حضرت متوسل شدم و خداوند آنچه را دوست داشتم، برای من برآورده کرد.^۶

۲. در روایتی آمده است: روزی پیرزنی را در بغداد دیدند که با شتاب به سوی خانه امام موسی بن جعفر علیه السلام حرکت می‌کند؛ پرسیدند به کجا می‌روی؟ گفت: به سوی موسی بن جعفر علیه السلام می‌روم؛ چون فرزندم زندانی شده است. یکی از مخالفان که حنبلی مذهب بود گفت: او که در زندان مرده است! پیرزن گفت: خدایا! به حق آن کس که در زندان شهید شده، قدرت خود را به من نشان بده. ناگهان دید که فرزندش آزاد شد و فرزند آن کس که او را مسخره کرده بود، به سبب جنایتی که انجام داده بود، دستگیر شد.^۸

◆ علی بن خلیل گوید: هیچ امر مهمی برای من رخ نداد، مگر این که به زیارت قبر امام هفتم علیه السلام رفتم و به آن حضرت متوسل شدم و خداوند آنچه را دوست داشتیم، برای من برآورده کرد.

◆ امام کاظم علیه السلام نزد مردم عراق به «باب الحوائج» معروف است و این به بدان سبب است که حوائج مسلمانان را برآورده می‌سازد.

◆ به امام هادی علیه السلام عرض کردم: من پدر شما را زیارت نمودم و ثواب آن را به شما هدیه کردم؛ امام علیه السلام فرمود: برای تو اجر و پاداش بسیاری است و ما هم سپاس‌گزار خواهیم بود.

بعضی از اهل علم گفته‌اند که امام کاظم علیه السلام نزد مردم عراق به «باب الحوائج» معروف است و این به بدان سبب است که حوائج مسلمانان را برآورده می‌سازد.^۹ البته باید گفت که امام هفتم علیه السلام نه تنها در میان مردم عراق، بلکه در میان همه شیعیان بدین لقب شناخته می‌شود.

در مورد آثار زیارت امام جواد علیه السلام دو دسته روایات وجود دارد:

الف: روایاتی که به طور مشخص در مورد آثار زیارت آن بزرگوار رسیده، که دو نمونه آن از این قرار است:

۱. عن داود الصیرفی قال: قلت له - ابا الحسن العسکری علیه السلام - : إنسی زرت أباک و جعلت ذلک لک؛ فقال: «لک من الله اجر و ثواب عظیم و منّا المحمّدة»؛^{۱۰} داود صیرفی گوید: به امام هادی علیه السلام عرض کردم: من پدر شما را زیارت نمودم و ثواب آن را به شما هدیه کردم؛ امام علیه السلام فرمود: برای تو اجر و پاداش بسیاری است و ما هم سپاس‌گزار خواهیم بود.

۲. عن ابراهیم بن عقبة قال: كتبت الى أبي الحسن الثالث عليه السلام أسأله عن زيارة أبي عبدالله الحسين و عن زيارة أبي الحسن و أبي جعفر عليهما السلام اجمعين فكتب إلي ابو عبدالله عليه السلام المقدم و هذا أجمع و أعظم أجراً؛^{۱۱} ابراهیم بن عقبة گوید: در نامه‌ای، از امام هادی عليه السلام در مورد پاداش زیارت امام حسین و امام هفتم و امام جواد علیهم السلام پرسیدم، امام عليه السلام در پاسخ نوشت: زیارت اباعبدالله الحسين عليه السلام برتر و مقدم‌تر است و زیارت آن سه بزرگوار جامع‌تر و پاداش بیشتری دارد.

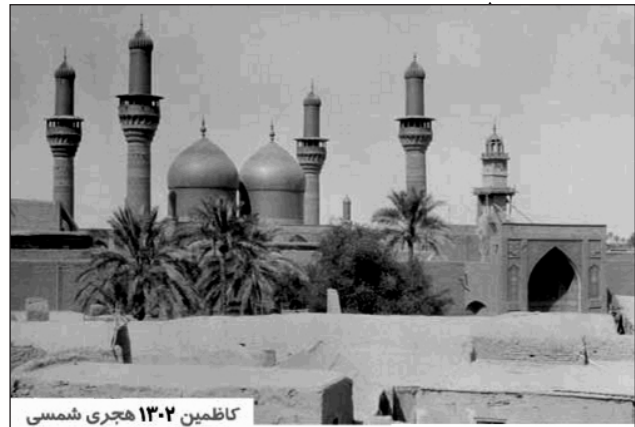
ب: روایاتی که به طور کلی آثار زیارت معصومین علیهم السلام را بیان می‌کند که شامل امام هفتم و امام جواد علیهم السلام نیز می‌شود؛ مانند این دو روایت:

۱. عن زيد الشحام قال لأبي عبدالله عليه السلام: ما لمن زار أحداً منكم؟ قال: «كمن زار رسول الله صلى الله عليه وآله»؛^{۱۲} زید شحام گوید: به امام صادق عليه السلام عرض کردم: پاداش کسی که یکی از شما را زیارت کند چیست؟ امام فرمود: همانند کسی است که رسول خدا صلى الله عليه وآله را زیارت نماید.

۲. عن زيد الشحام قال: قلت لأبي عبدالله عليه السلام ما لمن زار الحسين عليه السلام؟ قال: «كمن زار الله في عرشه»، قلت: فما لمن زار أحداً منكم؟ قال: «كمن زار رسول الله صلى الله عليه وآله»؛^{۱۳} زید شحام گوید: به امام صادق عليه السلام عرض کردم: پاداش زیارت امام حسین عليه السلام چیست؟ فرمود: همانند کسی است که خدا را در عرش او زیارت کند؛ گفتم: پاداش کسی که یکی از شما را زیارت کند چیست؟ فرمود: همانند کسی که رسول خدا صلى الله عليه وآله را زیارت نماید.

پس بدین ترتیب روشن است که همه ائمه علیهم السلام نور واحدند و هریک از آنان با پیامبر اکرم صلى الله عليه وآله ارتباط دارند و جانشینان او می‌باشند و همه آنان

پاره‌های تن رسول خدا هستند و هریک به دلیل مقام معنوی و رتبه والای وصایت و ولایت و جانشینی آن بزرگوار، نماد و مظهر وجود آن بزرگوار می‌باشند و جسم و جان آنها برگرفته از جسم و جان پیامبر است و همه آنها تربیت شده‌اند و فرزند او و زهرای مرضیه می‌باشند. بنابراین طبیعی است که هرکس توفیق زیارت یکی از آنان را پیدا کند، در حقیقت توفیق زیارت رسول خدا صلى الله عليه وآله را یافته و پاداش زیارت آن

حضرت برای او خواهد بود. علاوه بر این که همه آنها پیشوا و الگوی معنوی انسان‌ها هستند و هر آثاری، مانند اعلام وفاداری به پیمان امامت و اقتدا به آنان در عمل، و الگو قرار دادن آنها در زندگی و آشنایی بیشتر و عمیق‌تر با شخصیت امام و زندگی او و مکتب او، در زیارت همه آن بزرگواران وجود دارد و نقش زیارت هر یک از آنان در سازندگی و تربیت انسان، چشم‌گیر است و به سبب همین آثار است که به زیارت ایشان بسیار تأکید و سفارش شده و یکی از آرزوهای همه ارادتمندان اهل بیت علیهم‌السلام این است که قبر هر یک از آن بزرگواران را از نزدیک زیارت کنند و لذت زیارت قبر آنان را دست‌کم یک‌بار در طول زندگی خود بچشند.

پی‌نوشت‌ها:

۱. کلینی، اصول کافی، ج ۴، ص ۵۸۳، ح ۱.
۲. ابن‌قولویه، کامل‌الزیارات، ص ۳۰۰، ح ۹.
۳. همان، ص ۲۹۹، ح ۳.
۴. جمعی از محققان، موسوعة زیارت المعصومین علیهم‌السلام، ج ۴، ص ۱۶، ح ۱۲۷۱.
۵. کامل‌الزیارات، ص ۲۹۹، ح ۷.
۶. علامه مجلسی، بحار الأنوار، ج ۱۰۲، ص ۲، ح ۵.
۷. همان، ص ۱، ح ۱.
۸. همان، ح ۲.
۹. موسوعة زیارت المعصومین علیهم‌السلام، ج ۴، ص ۱۹، شماره ۱۲.
۱۰. بحار الأنوار، ج ۱۰۲، ص ۲۵۶، ح ۳.
۱۱. اصول کافی، ج ۴، ص ۵۸۳، ح ۳.
۱۲. همان، ص ۵۷۹، ح ۱.
۱۳. کامل‌الزیارات، ص ۱۵۰، ح ۳.

به امام صادق علیه‌السلام عرض
 کردم: پاداش زیارت امام
 حسین علیه‌السلام چیست؟ فرمود:
 همانند کسی است که خدا
 را در عرش او زیارت کند؛
 گفتم: پاداش کسی که یکی
 از شما را زیارت کند چیست؟
 فرمود: همانند کسی که
 رسول خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم را زیارت
 نماید.